

חוזר מינהל הסיעוד

7/1/98

תאריך

24

מס'

נושא: חוק זכויות החולה - הצעת תוכנית להטמעת הנושא לאחים ואחיות

*** מצ"ב תוכנית לימודים מומלצת בנושא חוק זכויות החולה.

חובתנו המקצועית כאחים ואחיות היא להכיר את חוק זכויות החולה ולפעול על פי העקרונות וכללי ההתנהגות המתחייבים מיישומו.

לימוד והטמעת חוק זכויות החולה מחייבת כל אח ואחות במדינת ישראל.

בתי ספר לסיעוד והחוגים לסיעוד מתבקשים להכליל תוכנית בנושא בכל מסגרות:

- א. ההכשרה הבסיסית.
- ב. ההשלמה והסבה לסמכות.
- ג. ההשתלמויות העל בסיסיות המוכרות.

החל מחודש אוקטובר 1998 יבדק בכל הבחינות הממשלתיות לאחיות הידע בנושא חוק זכויות החולה. הן בבחינות רישום לקראת הסמכה לסיעוד והן בבחינות גמר של תוכנית הכשרה על בסיסית.

מומלץ להנהלות שירותי הסיעוד בכל שירותי הבריאות באישפוז ובקהילה להפעיל התוכנית המוצעת במסגרת תוכניות חינוך תוך שרות.

ב ב ר כ ה

שושנה ריב"א
ראש מינהל הסיעוד
ואחות ראשית ארצית

ND24-

משרד הבריאות
מינהל הסיעוד

תכנית לימודים

חוק זכויות החולה

דצמבר 1997

חברות הועדה:

- יו"ר, ס/ מנהלת בי"ס לסיעוד ע"ש רבקה זיו, צפת	יפה הארון
- אוניברסיטת תל אביב, החוג לסיעוד	ד"ר נילי טבק
- מנהלת ביה"ס לסיעוד ע"ש ברזילי, אשקלון	דינה סילנר
- מנהלת המחלקה לפיתוח מקצועי, מינהל הסיעוד, משרה"ב	מרים פריינטה
- ס/מנהלת בי"ס לסיעוד אסף הרופא	כרמלה שמילוביץ

תוכנית לימודים בנושא חוק זכויות החולה לאחים ואחיות

הקדמה

חוק זכויות החולה התשנ"ו 1996, אושר ע"י הכנסת ב- 1/5/96 ונכנס לתוקפו ביום 12/8/96.

מטרות החוק: - לקבוע את זכויות האדם המבקש או המקבל טיפול רפואי ולהגן על כבודו ועל פרטיותו.
- להסדיר את מערכת היחסים בין הנזקקים לטיפול רפואי לבין אנשי הצוות הרפואי.

בחוק זכויות החולה מובאים עקרונות המהווים יסוד בתפיסת העולם המקצועית בסייעוד, מרכיב בסיסי בהכשרתה של כל אחות והינם חלק מהקוד האתי של האחים והאחיות בישראל, כגון, שמירה על כבוד החולה ופרטיותו, החובה על שמירת סודיות רפואית ומידע על זהות המטפל.

קיימת חובה מקצועית של כל אח ואחות להכיר את חוק זכויות החולה על כל פרטיו, לפעול על פיו ולדון בנושאים ובעקרונות היחודיים לסייעוד ובאלה המחייבים גישה והתייחסות של צוות רב מקצועי.

מטרת תוכנית הלימודים היא להבטיח שכל אירגון המפעיל שירותי סיעוד וכל מוסד חינוכי המכשיר לסייעוד, יכשיר את כלל עובדי הסייעוד ו/ או תלמידים לסייעוד להטמעת והפנמת זכויות החולה באמצעות לימוד שיטתי של החוק.

תוכנית הלימודים נבנתה בזיקה ישירה לסעיפי החוק. מומלץ שכל נושא ילמד בזיקה לחוקים, תקנות, נהלים, אירועים ופסקי דין רלוונטיים.

תוכנית זו מחייבת כל אח ואחות רשומים במדינת ישראל.

מטרות התוכנית

1. להבטיח שכל אח ואחות בישראל יכירו את כל סעיפי חוק זכויות החולה.
2. להבטיח שכל אח ואחות בישראל יפעלו על פי העקרונות וכללי ההתנהגות המתחייבים מיישום החוק.

אוכלוסיית יעד

- אחים ואחיות מוסמכים/ות ומעשיים/ות בכל שירותי הבריאות באישפוז ובקהילה
- תלמידי סיעוד בכל תוכניות ההכשרה בסייעוד
- משתלמים בקורסים על בסיסיים

מספר שעות

25* שעות

שיטות הוראה

- הרצאות, דיונים
- הצגות מקרה
- ניתוח ארועים ודילמות

הערה:

*תוכנית זו יכולה להוות יחידת הוראה בתוך קורס או סמינר בחוק משפט ואתיקה בסייעוד במסגרת תוכנית גינרית ו/או על בסיסית, כמו גם להיות מופעלת כיחידת הוראה עצמאית במסגרת תוך שרות.

תוכנית לימודים - סה"כ 25 שעות

סימוכין בחוק	תכנים	נושא
<p>פרק א' - 1 פרק ב' - 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - מקורות החוק - עקרונות ומטרות החוק - השלכות החוק לסמכות ואחריות של האחיות 	<p>מטרת החוק פרשנות הגדרות</p>
<p>פרק ג'</p>	<ul style="list-style-type: none"> - רמה מקצועית נאותה - רשלנות מקצועית: - יחסי אנוש - האחות הסבירה - פרקטיקה סיעודית מקובלת - מילוי הוראות רפואיות 	<p>טיפול רפואי נאות</p>
<p>פרק ד' בחוק</p>	<ul style="list-style-type: none"> - הגדרת המושג ויסודותיה של הסכמה מדעת - התפתחות המושג (היבטים אתיים משפטיים וחברתיים) - זכות החולה על גופו - הזכות לטיפול רפואי - הסכמה לטיפול בביה"ח ובקהילה - סרוב לקבלת טיפול - אי תקפות ההסכמה - מהות ההסבר, היקף ההסבר למי? על מי? - רשלנות שבאי מתן הסבר - טיפול רפואי ללא הסכמה - הסכמת קטין, חולה נפש, אסיר - הקשיים שבהשגת הסכמה מדעת - מינוי בא כח למטופל - התערבות בית המשפט - הסכמה מדעת לניסויים רפואיים - מצב חירום רפואי - אי מסירת מידע לשם הגנה על המטופל 	<p>הסכמה מדעת</p>
<p>פרק ה' 19, 20</p>	<ul style="list-style-type: none"> - הזכות לסודיות מקצועית - סודיות מכח הקוד האתי והחוק - חובה חוקית למסירת מידע - כתב ויתור על סודיות רפואית 	<p>סודיות רפואית</p>

נושא	תכנים	סימוכין בחוק
	<ul style="list-style-type: none"> - חסיון עדות בביה"מ - דרכי עיבוד מידע למטרות מחקר/ פרסום והצגה קלינית 	
הרשומה הרפואית	<ul style="list-style-type: none"> - חובת ניהול רשומה רפואית - חובת התעוד בכתב - עקרונות הדווח - תכולת הדווח - ניהול שוטף ועדכני של רשומה - שמירת מידע - מסירת רשומה רפואית למטופל - מחדל בדווח/ רשלנות בדווח 	<p>פרק ה' סעיף 17 (א', ב', ג')</p> <p>סעיף 18 (א')</p>
ועדות מתוקף חוק זכויות החולה: <ul style="list-style-type: none"> - ועדת בדיקה - ועדת בקרת איכות - ועדת אתיק 	<p>גבי כל אחת מהועדות יש להדגיש:</p> <ul style="list-style-type: none"> - הגדרה, הרכב הועדה מינוי הועדה - תפקידי הועדה וסמכויותיה - חיסיון ממצאי הועדה פרוטוקול הועדה - דרכי דווח, תיעוד ותיאום פעילות הועדה 	פרק ו' 21, 22, 23, 24
אחריות לקיום זכויות המטופל במוסד רפואי	<ul style="list-style-type: none"> - חובותיו של מנהל המוסד ליישום לימוד סעיפי החוק על ידי העובדים - בניית נהלים כגון: - ביקורים של משפחות - ניהול רשומה רפואית - שמירה על כבוד ופרטיות המטופל - סירת מידע בדבר זהות המטופל - שמירת סודיות - מינוי אחראי לזכויות המטופל - מינוי בא כח למטופל - פניה לוועדת אתיקה - תפקידו וסמכויותיו של האחראי, קבלת תלונות של מטופלים, ייעוץ למטופלים בכל הקשור למימוש זכויותיהם 	פרק ז'
סוגיות ודילמות בנושא החוק	<ul style="list-style-type: none"> - החולה הנוטה למות - זכות החולה על גופו (החוק אינו מטפל בנושא) - מעמדה של האחות בתהליך ההסכמה 	פרק ד' סעיף 15 (א', ב') סעיף 15 (2)

סימוכין בחוק	תכנים	נושא
	<p>מדעת בטיפולים חדשניים אונקולוגים וביעוץ על שיטות טיפול נוספות</p> <p>- העדר מערכת מתאימה במוסדות (הסדרים ותנאים במוסד)</p> <p>- חוסר במשאבים</p>	

רשימת מקורות מומלצת

- חושן י. מרקס ע. (1997) זכויות חולים - רגע דוקטור
- טבק נ., רכס ר., מיקראה אתיקה רפואית, דצמבר 1994
- עדכונים לחוקי בריאות, בעריכת פריזלר צ. (1994) - הוצאת כתובים

חוקים תקנות וחוזרים

- חוק זכויות החולה - התשנ"ו - 1996
- תקנות בריאות העם:
סגל סיעודי בתי חולים - 1988
צוות סיעודי מרפאות - 1981
- פקודת הרופאים נוסח חדש - תשל"ז
- חוק יסוד כבוד האדם וחירותו - 1992
- חוזר המנהל הכללי - משרד הבריאות מס' 11/95
היחס לחולה ובני משפחתו